

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

CERCANT LA COMPATIBILITAT DE LES CURSES DE MUNTANYA AMB LA CONSERVACIÓ DELS ESPAIS NATURALS: LA PROPOSTA D'UN CODI DE BONES PRÀCTIQUES

22 de novembre de 2016

Jornades Tècniques al Castell de Montesquiú 2016
3a Jornada: “Curses i activitats fisicoesportives al medi
natural”

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Les curses per muntanya

Especialitat esportiva que es manifesta a través de curses per baixa, mitja i alta muntanya, ja sigui en període estival o hivernal, realitzant-se a peu, en el menor temps possible i amb el màxim respecte al medi natural (FEDME)

Pendent $\geq 40\%$ Dificultat II Camins no asfaltats $\leq 10\%$, senders, barrancs etc.

Recorregut ≥ 21 km Desnivell ≥ 1000 m–1.500 m Pista ampla (vehicle) $\leq 50\%$

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

REALITAT → La tipologia i **varietat d'activitats físic-esportives** que tenen lloc als ENPE són **molt més àmplies** que les recollides en la definició més oficial o les conegudes com “*trail running*” o “*sky running*”

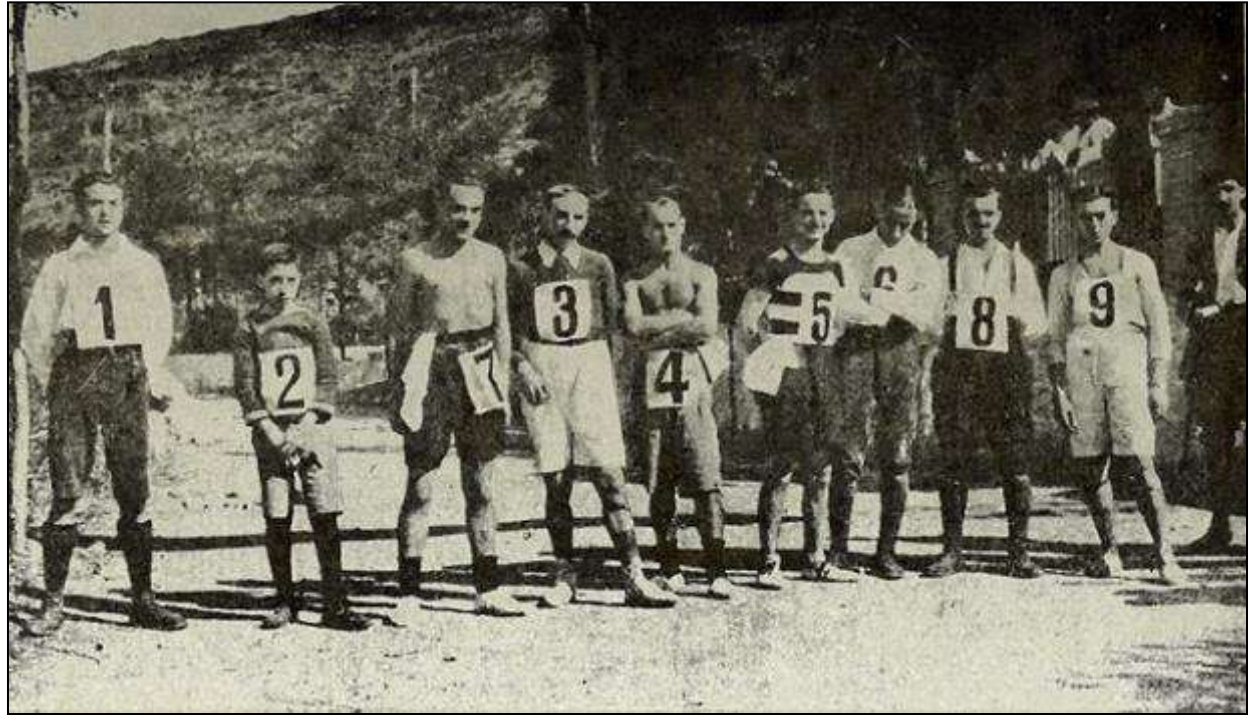
Marxes, aplecs, curses orientació, etc.

Però les que han augmentat de manera vertiginosa, que tenen més usuaris, i utilitzen espais més fràgils són les curses per muntanya tal i com les hem definit.

Origen: Incert. Evolució excursionisme? Corredors? Marxes populars? etc

- Cursa del Vignemale , 1904
- Cursa del Canigó, 1905
- Cursa de resistència de Sant Llorenç de Munt, 1914
- Carrera Sierra de Guadarrama, 1916

Evolució curses per muntanya (com s'entenen avui en dia)

Inicis: Mitjans - finals dels 90 (només Federacions)

Des de l'any 2000 el nombre de curses no ha parat de créixer

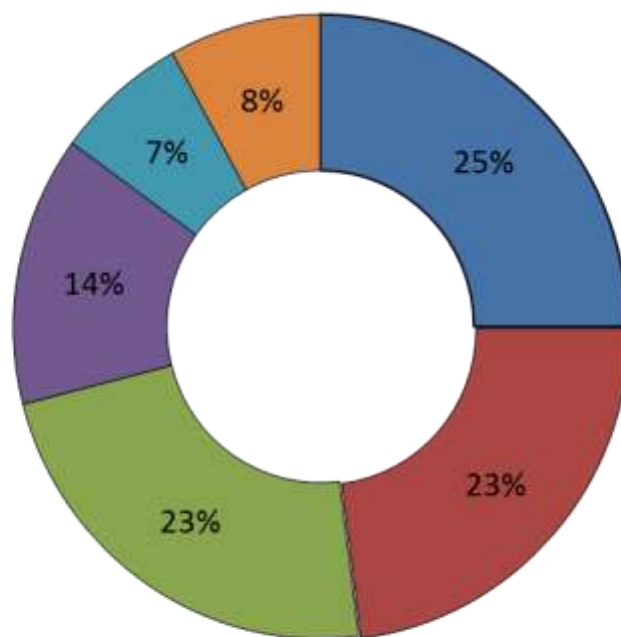
A dia d'avui *(dades estudi INEFC Lleida):*

- **2000 curses** a Espanya
- **46 %** a Catalunya
- **50 %** en ENP
- **38,5 %** del total de les activitats en ENPE

Organització curses per muntanya

Organització curses de muntanya en ENP a Espanya durant el 2015

■ Ajuntaments

■ Associacions

■ Clubs esportius

■ Empreses

■ Altres administracions locals

■ Altres

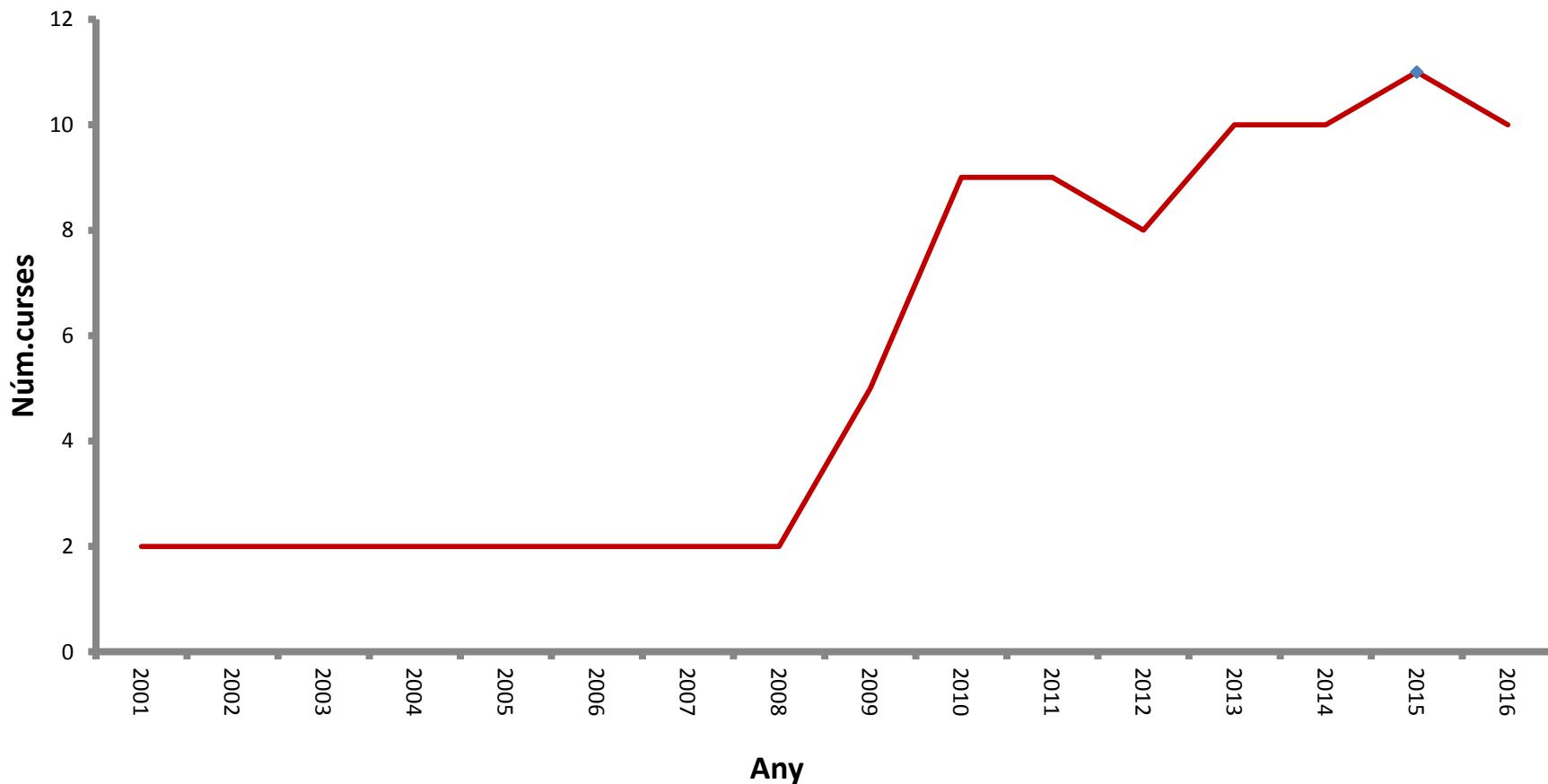

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Evolució curses per muntanya

Parc natural dels Ports

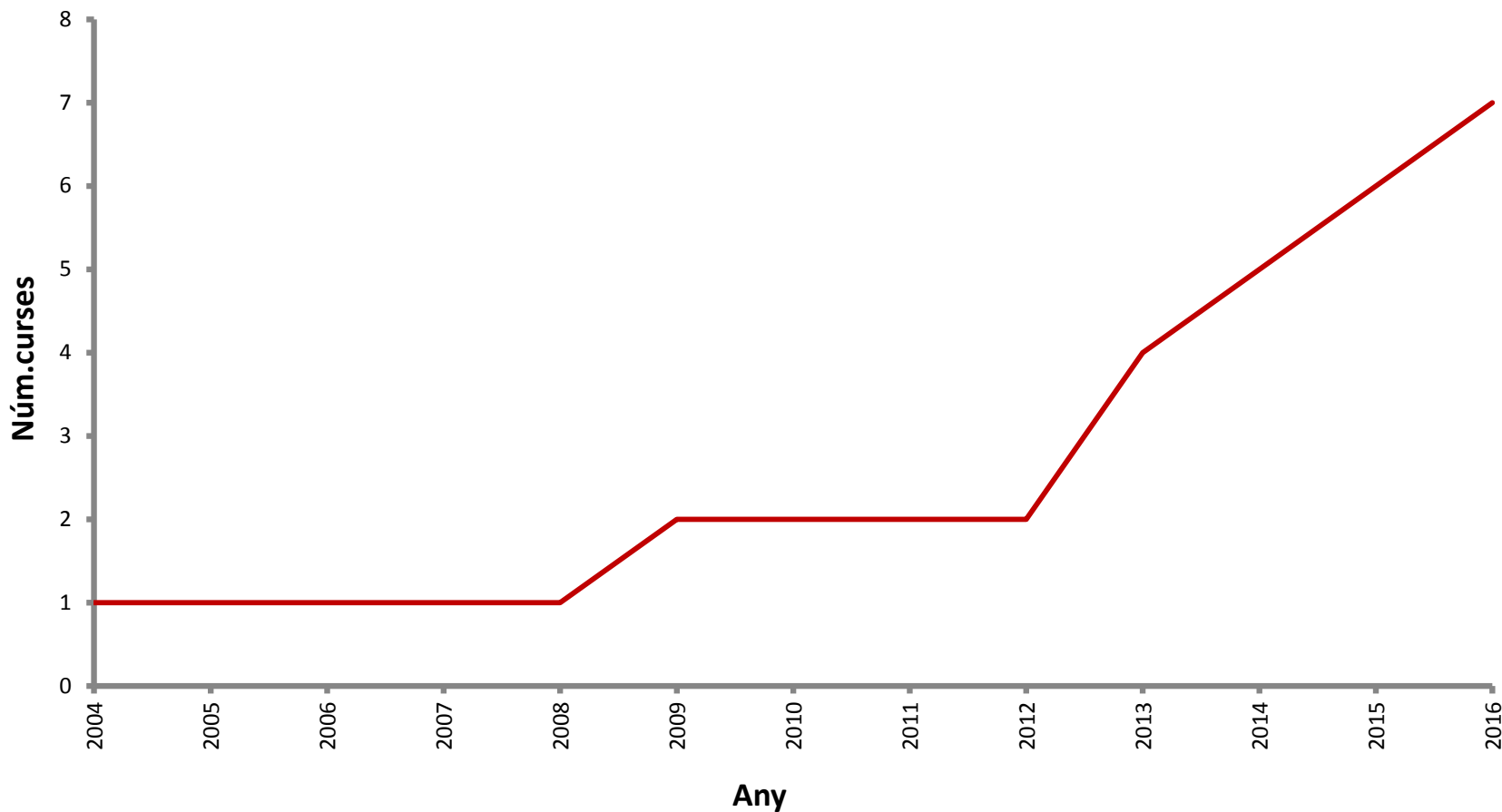

Font: Parc natural dels Ports

Evolució curses per muntanya

Parc natural de l'Alt Pirineu

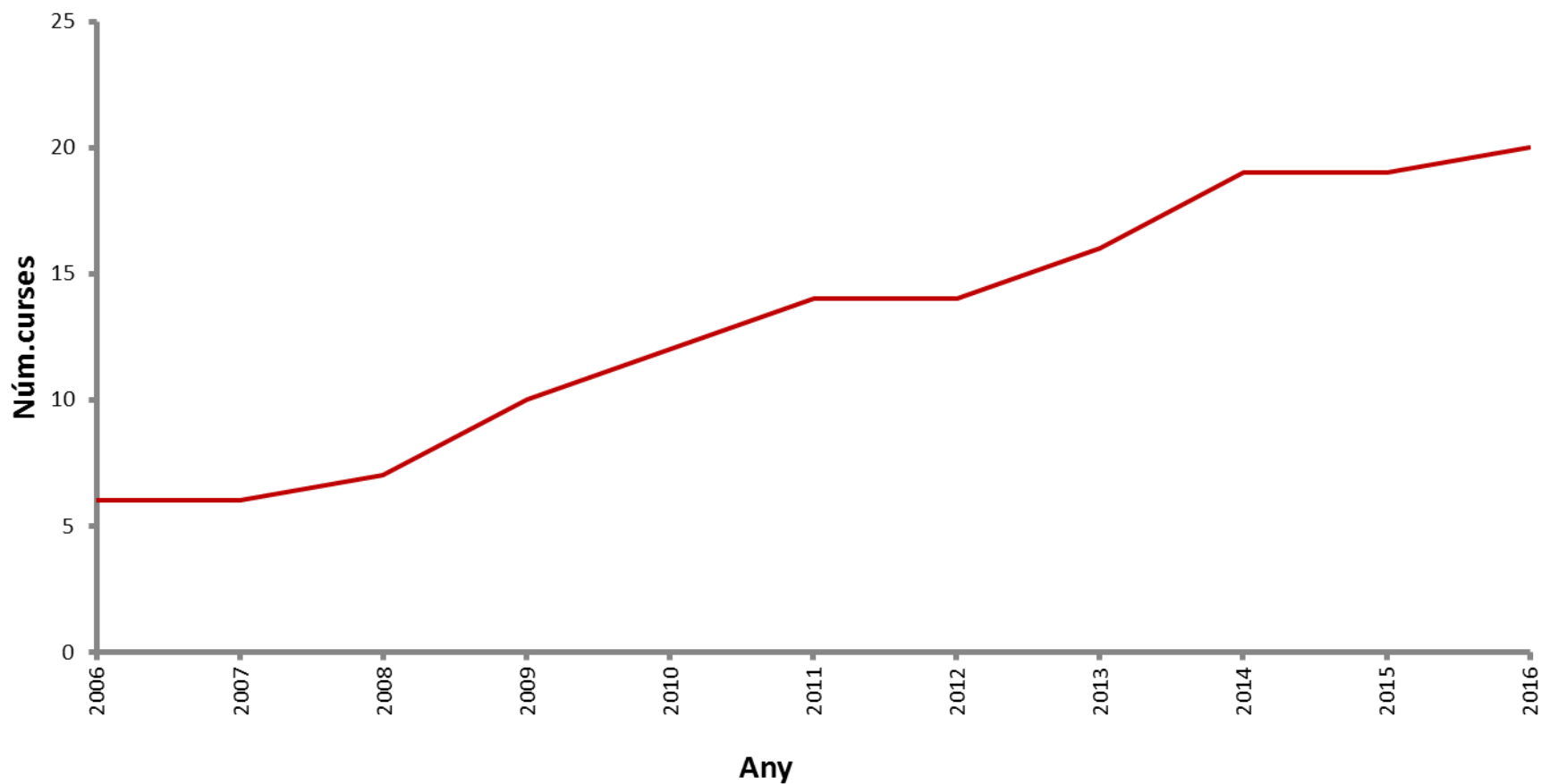

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Evolució curses per muntanya

Parc natural del Cadí-Moixeró

Font: Parc natural del Cadí-Moixeró

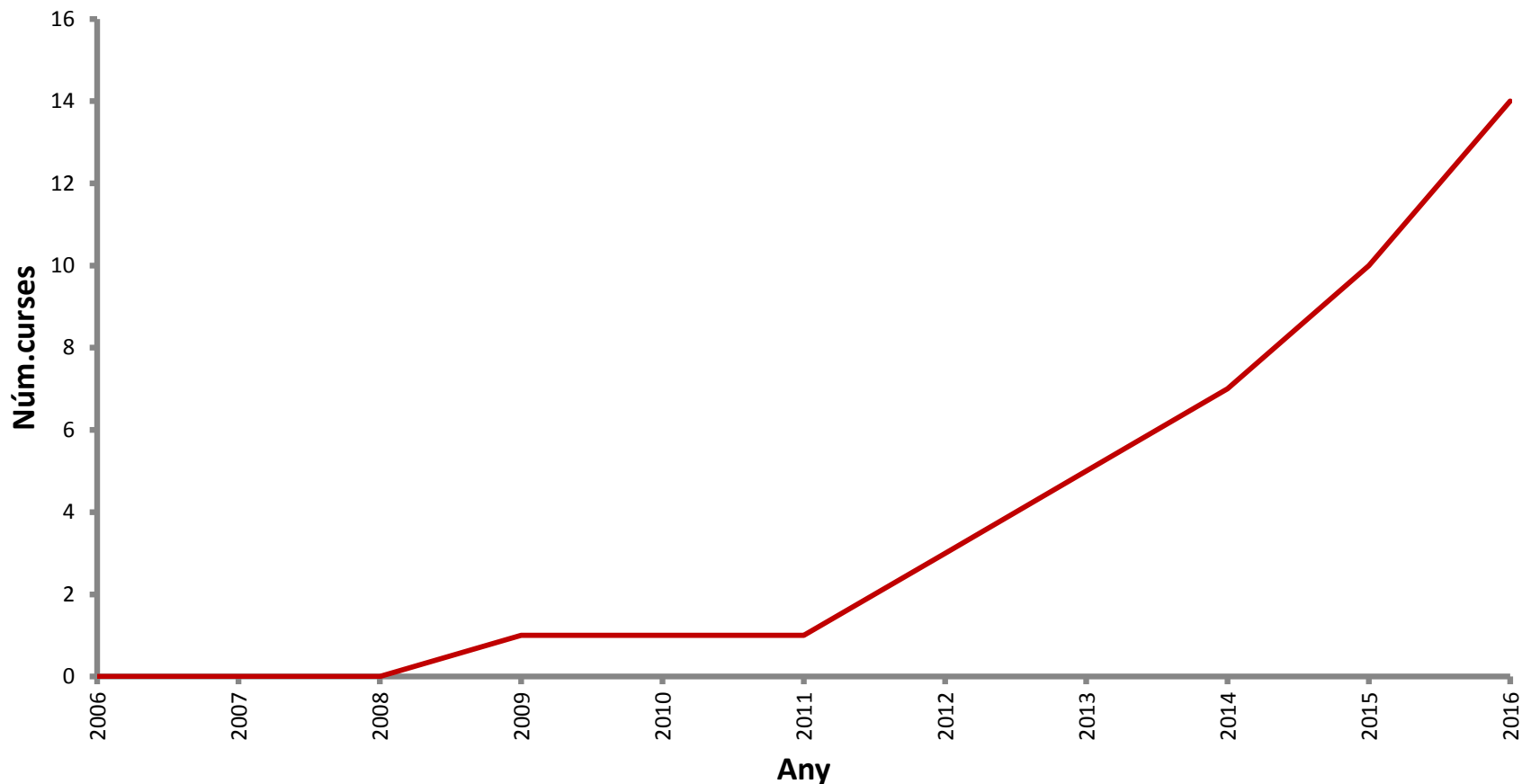

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Evolució curses per muntanya

Parc natural del Cap de Creus

Font: Parc natural de Cap de Creus

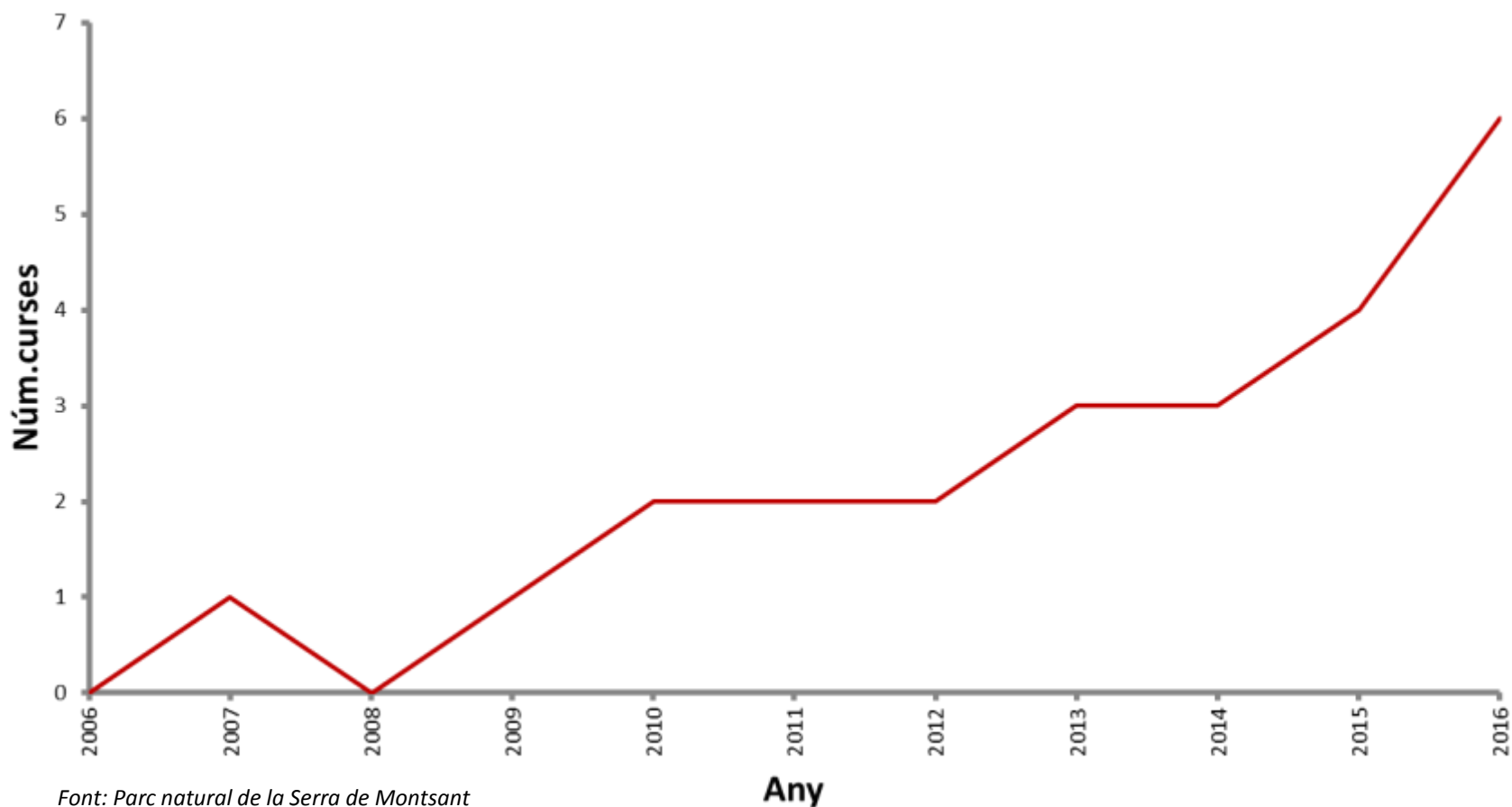

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Evolució curses per muntanya

Parc natural de la Serra de Montsant

Font: Parc natural de la Serra de Montsant

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Evolució curses per muntanya

Per què un codi de bones pràctiques?

- Activitat que ha crescut molt en els darrers anys – Més curses i més persones
- Tipologia d'activitat (com més espectacular millor)
- Distribució espacial (gran recorregut) – Més espai “afectat”
- Estacionalitat (primavera – principis estiu) – reproducció fauna i floració
- Espais naturals protegits (ENP)
- Propietat terrenys - Règim de propietat privada + municipal (96%) = necessitat de l'acord i diàleg amb actors locals
- Activitat que no queda regulada per cap normativa
- Enfortir impactes positius i prevenció- minimització d'impactes negatius

Impactes positius

- Difusió i promoció del territori (història, valors socials, culturals, ambientals, etc)
- Dinamització econòmica (allotjaments, restaurants, botigues, etc)
- Foment de l'esport (amb mesura i bona praxis)
- Foment de mesures de restauració i conservació medi natural
- Ingressos per organització (ass, aj, privats etc)
- Pot contribuir a la desestacionalització oferta turística zones rurals desafavorides
- Promoció producte local (caldría apostar-hi més)

Impactes negatius

- Soroll
- Deixalles (embolcalls i altres residus)
- Marcatges (sobremarcatge, materials, terminis posta i retirada, etc)
- Danys explotacions agroramaderes (ramats domèstics, tanques, cultius etc.)
- Erosió i compactació sòl (per trepig, ús pals, etc)
- Trepitjada flora (espècies protegides, etc)
- Desplaçament fauna
- Fracàs reproductiu (nius o caus propers a zones de pas)
- Alteració hivernació
- Conflictes amb altres usuaris senders

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

CODI DE BONES PRÀCTIQUES EN L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA A CATALUNYA

Antecedents

- Jornada tècnica: *Serveis ecosistèmics. Uns beneficis que cal gestionar*
 - 26 de novembre de 2013; Castell de Montesquiú
-
- Jornada: *Les curses de muntanya a Catalunya: Reptes i oportunitats per a un ús responsable i sostenible*
 - 21 de maig de 2014; CTFC (Sant Llorenç de Morunys)

Arguments

- Gran demanda + popularització transversal curses (associada a una demanda creixent de la societat en el gaudi del medi natural)
- Valors excursionistes (respecte i coneixement de la muntanya, companyonia, socialització)
- Enfortir impactes positius i Prevenció- minimització d'impactes negatius
- “Catalunya no és Yellowstone”: Ex. Règim de propietat privada + municipal (96%) = necessitat de l'acord i diàleg amb actors locals

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Ús responsable i sostenible: un codi de bones pràctiques?

Necessitat d'arribar a un acord per intentar millorar i fer l'activitat compatible i més sostenible

21
MAIG
2014

SALA D'ACTES
CENTRE TECNOLÒGIC
FORESTAL DE
CATALUNYA
(SOLSONA)

CTRA. DE ST.
LLORENÇ DE
MORUNYS,
KM. 2

Les curses de muntanya
en entorns naturals i rurals:
Reptes i oportunitats per a
un ús responsable i sostenible

Fundació del
Món Rural

CED. LABORA
CENTRE TECNOLÒGIC
FORESTAL DE CATALUNYA

Objectiu principal:

- CBP= document/instrument de referència (de base voluntària) per ajudar a la planificació i celebració de curses per muntanya, així com en les tasques finals, per garantir-ne la compatibilitat i la sostenibilitat a Catalunya.

Objectius específics:

- Fer de les curses per muntanya, lluny d'un greuge, una oportunitat per a posar en valor i promocionar el territori;
- Donar a conèixer la realitat del món rural, els paisatges i entorns per on es desenvolupen les curses (Exs. coneixement i el respecte a la propietat forestal);
- Aportar consens al voltant dels aspectes necessaris a tenir en compte durant l'organització, la celebració i, amb posterioritat, a la finalització de la cursa;
- Millorar en la qualitat de les curses per muntanya (responsabilitat, sostenibilitat, seguretat, respecte pels valors i actors del territori, etc)
- Minimitzar els possibles impactes negatius;
- Potenciar els possible impactes positius pel territori

Metodologia

Com s'ha desenvolupat aquest Codi?

- Grup de Treball CBP forma participada* durant 2015 (actors món local/diputacions; federacions i organització de curses i marxes per muntanya; propietat forestal i gestors del medi natural; espais naturals; cossos emergències i protecció civil).
- Assaig a Proves Pilot: Trepitja Garrotxa; Trail Moixeró; Rialp Matxicots

(* *Entitats participants al GT:* Associació Catalana de Municipis (AMI), Associació d'Entitats locals Propietàries Forestal de Catalunya (ELFOCAT), Centre de la Propietat Forestal, Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, Consell Català de l'Esport, Consorci Forestal de Catalunya, Cos d'Agents Rurals, Diputació de Barcelona, Diputació de Girona, Direcció General de Forests, Direcció General de Polítiques Ambientals (Servei d'Espais Naturals Protegits, Servei de Biodiversitat, Parc Natural de Cap de Creus, Parc Natural de l'Alt Pirineu, Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, Parc Natural del Cadí-Moixeró), Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvaments, Direcció General de Protecció Civil, Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, Federació de Curses d'Orientació de Catalunya, Federació de Municipis de Catalunya, Fundació Món Rural, Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya, Klassmark, Nova Fita, Pangea Attitude S.L., Parc Natural de Collserola, Parc Natural del Montseny.

A qui va dirigit? Quines activitats?

- A qualsevol entitat pública o privada (amb o sense afany de lucre) que assumeix l'organització d'una cursa per muntanya a Catalunya.
- Als atletes que participen a la cursa i s'entrenen en entorns naturals i a la muntanya per tal que entenguin les característiques del recorregut i els valors del territori de forma correcta i adient a les respectives capacitats físiques i tècniques
- Activitats:
 - Curses per muntanya (córrer);
 - Curses d'orientació per muntanya (no senyalitzades);
 - Marxes populars i de resistència;
 - Duatlons i Triatlons de muntanya.

Algunes eines que aporta el CBP

- Eina 1: Comunicació i autorització de la propietat dels terrenys forestals
- Eina 2: Autorització de l'administració ambiental
- Eina 3: Caracterització d'impactes/Criteris ambientals de l'organització
- Eina 4: Elements de seguretat, protecció civil i gestió d'emergències
- Eina 5: Codi ètic del/la corredor/a de muntanya i participants en marxes per muntanya

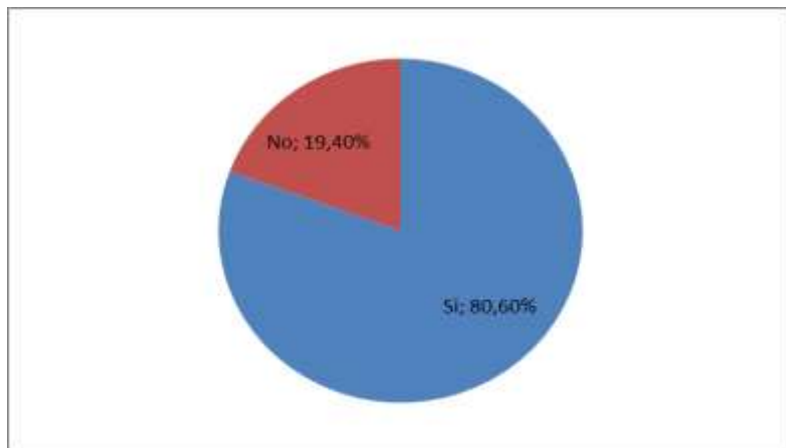

Resultats enquestes Proves Pilot

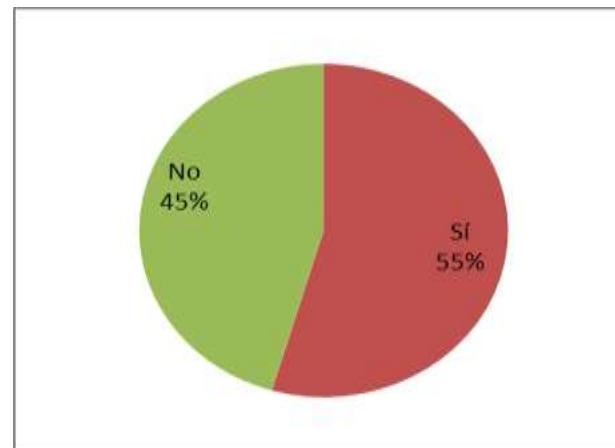
Rialp Matxicots (17-18 setembre 2016)/ N^o respostes= 22

Trepitja Garrotxa (22-23 d'octubre 2016)/ N^o respostes= 72

Coneixes els valors naturals de l'espai per on transcorre la cursa (espècies de flora i fauna, paisatgístics, etc)?

Trepitja Garrotxa

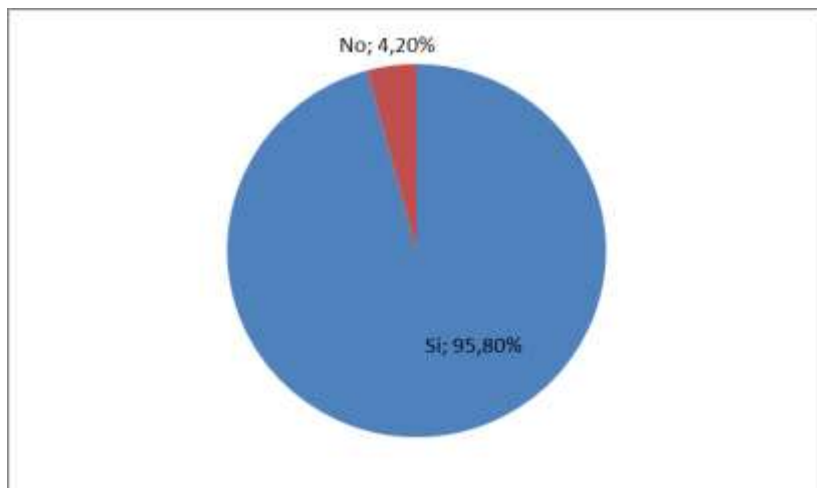

Rialp Matxicots

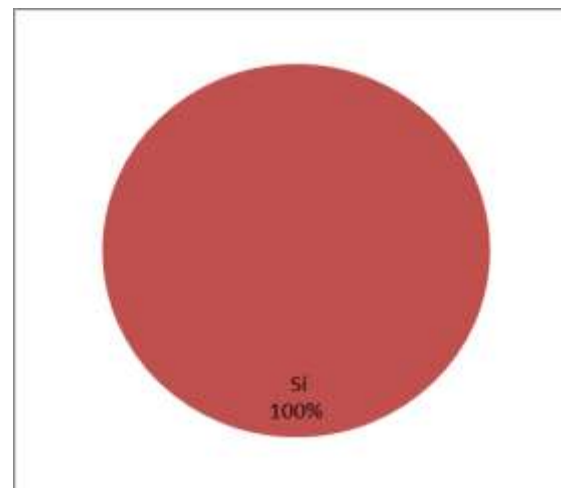

Resultats enquestes Proves Pilot

Com a participant, creus que és important conèixer aquests valors?

Trepitja Garrotxa

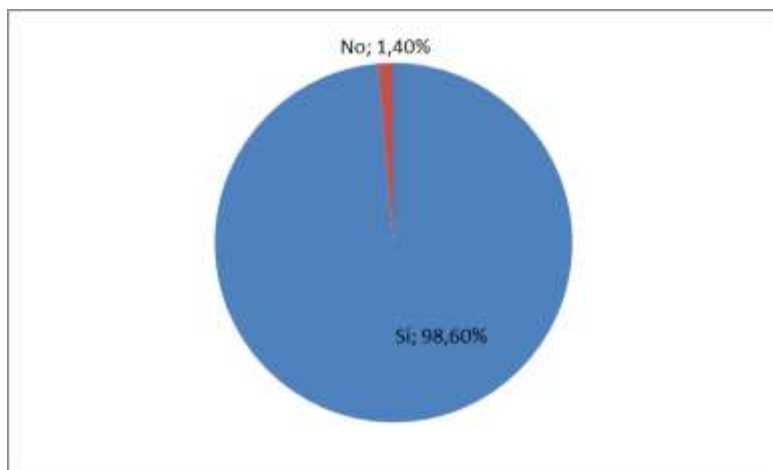

Rialp Matxicots

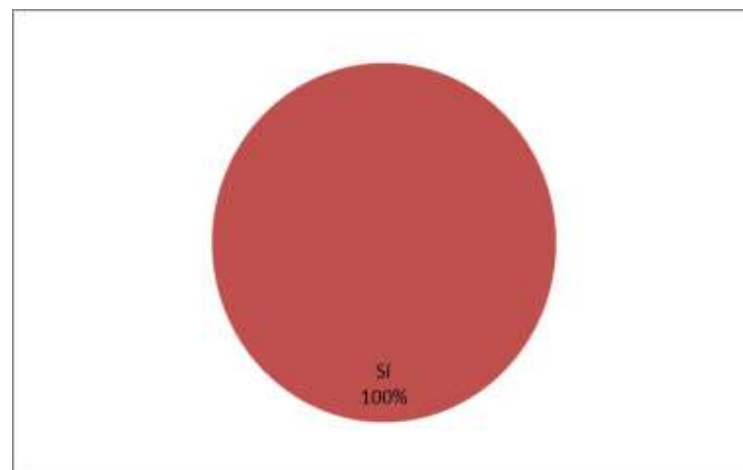

Resultats enquestes Proves Pilot

Valores positivament que, des de l'organització de la cursa, s'informi sobre els valors naturals de la zona, la seva importància i els impactes que poden tenir si no es realitza correctament?

Trepitja Garrotxa

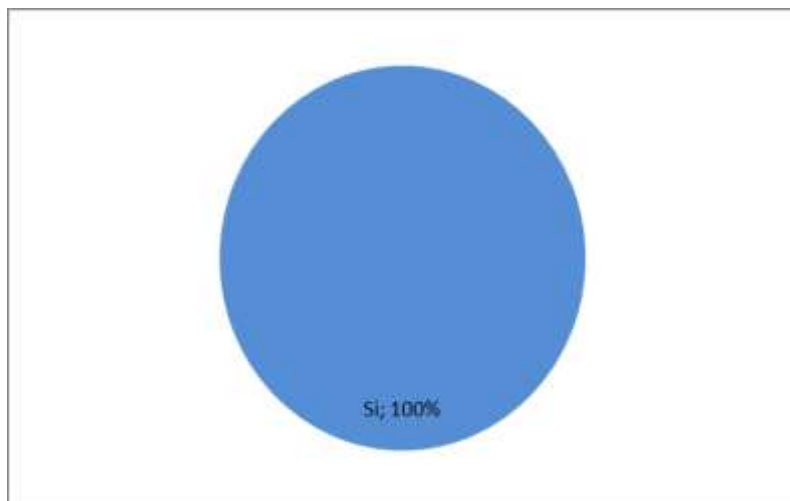

Rialp Matxicots

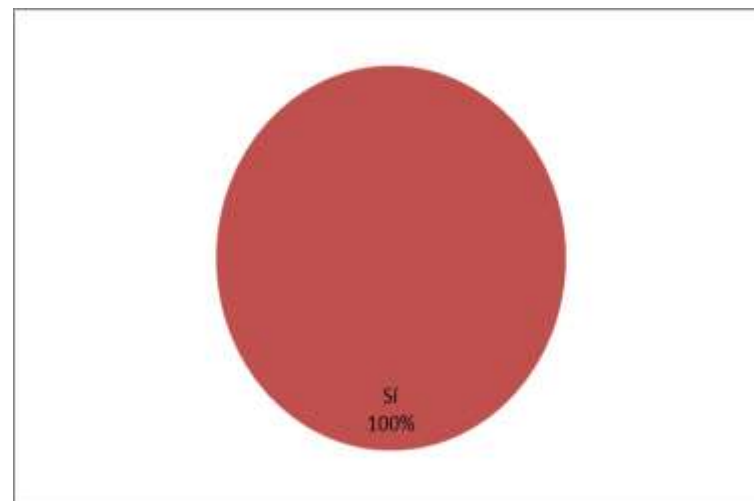

Resultats enquestes Proves Pilot

Valores positivament que a les curses es promocioni els productes locals?

Trepitja Garrotxa

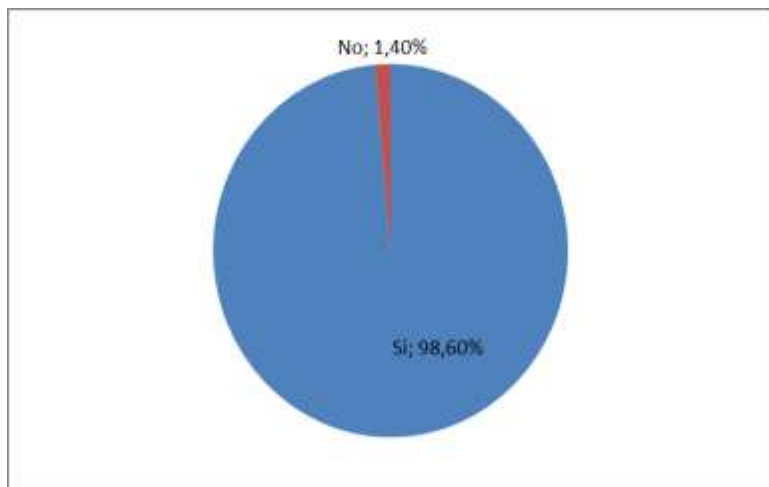

Rialp Matxicots

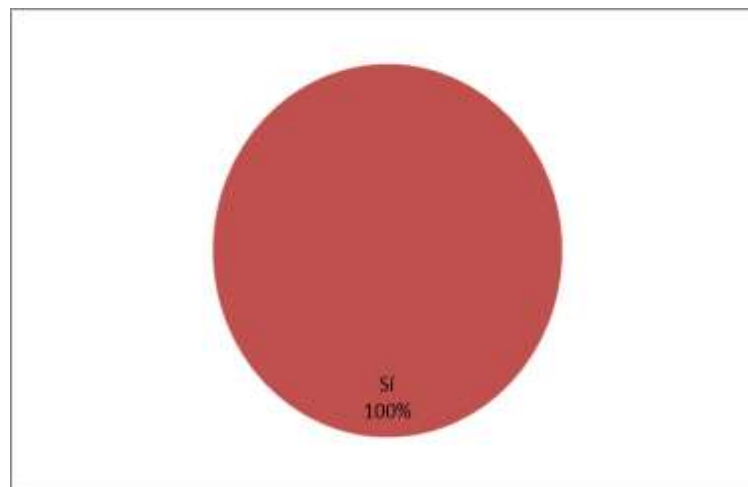

Resultats enquestes Proves Pilot

Valores positivament que s'organitzin activitats de promoció turística i descoberta del territori per acompanyants i assistents?

Trepitja Garrotxa

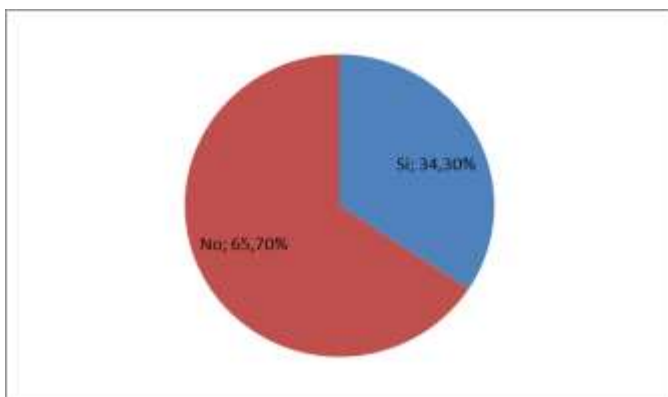

Rialp Matxicots

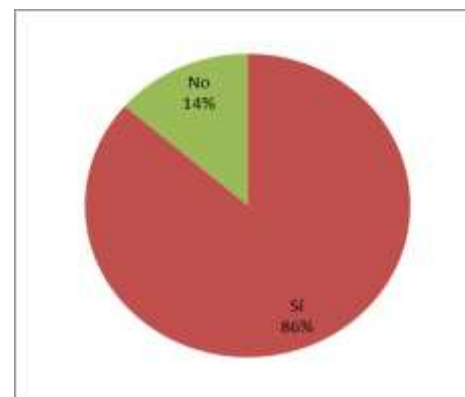

Resultats enquestes Proves Pilot

Creus que la pràctica d'aquest tipus de curses pot afectar el medi natural?

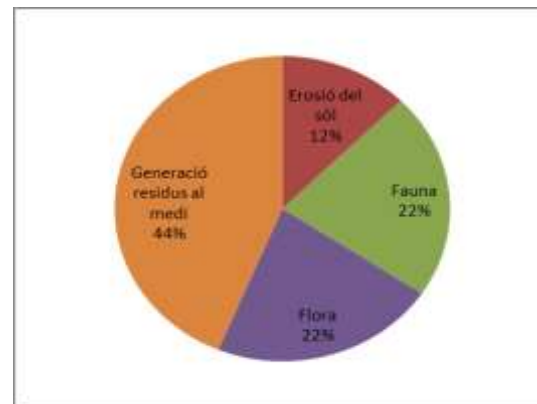
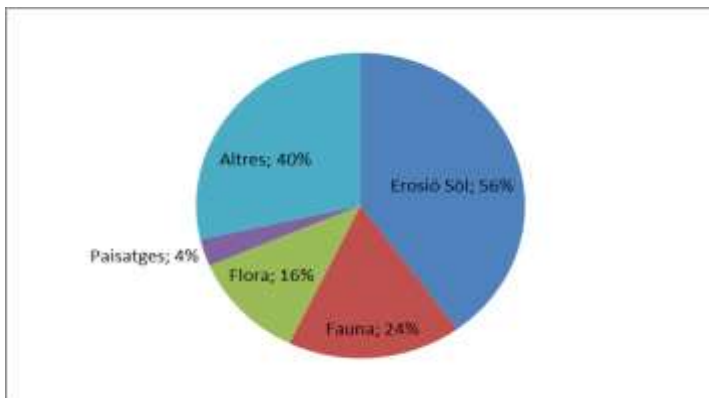

Trepitja Garrotxa

Rialp Matxicots

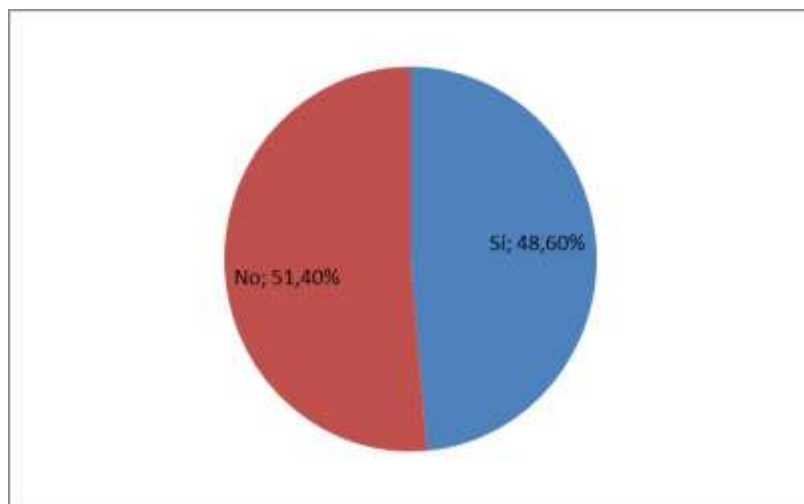
De quina manera?

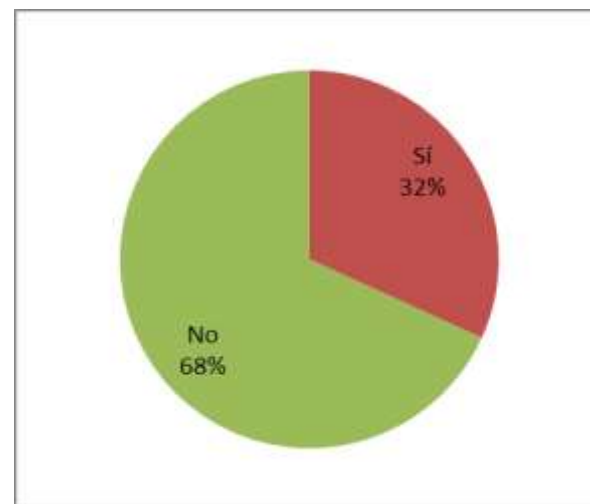

Resultats enquestes Proves Pilot

Sabies que part del recorregut transcorre per finques privades o comunals?

Trepitja Garrotxa

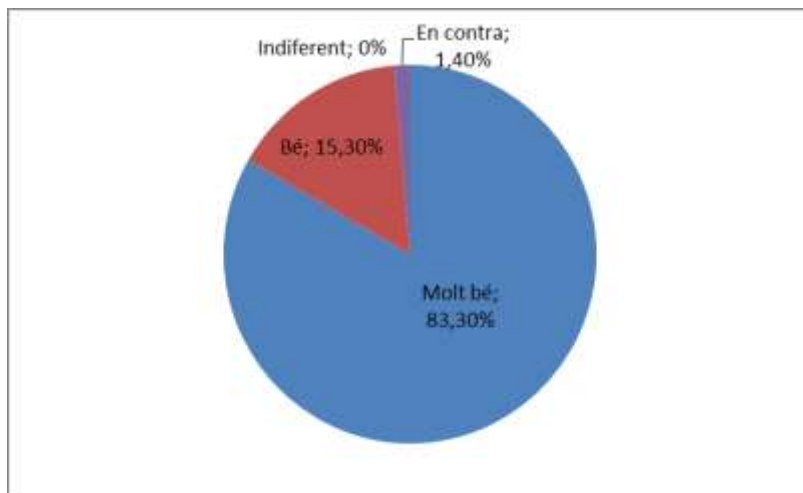

Rialp Matxicots

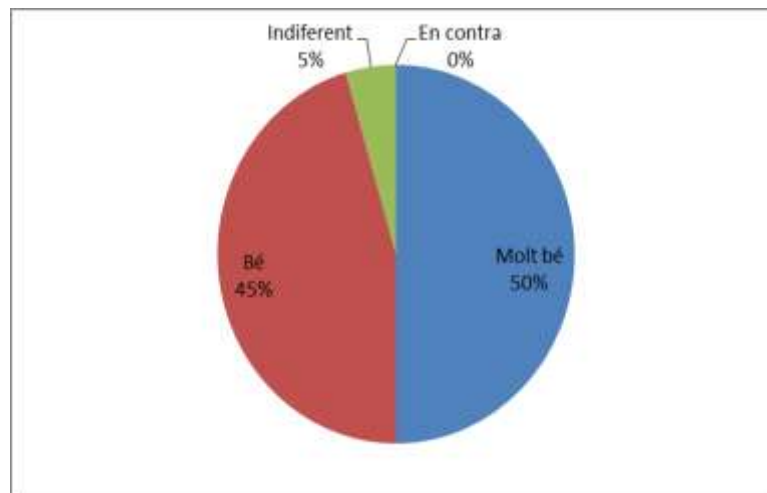

Resultats enquestes Proves Pilot

Com veus que s'hagi treballat en l'elaboració d'un codi de bones pràctiques de les curses per muntanya?

Trepitja Garrotxa

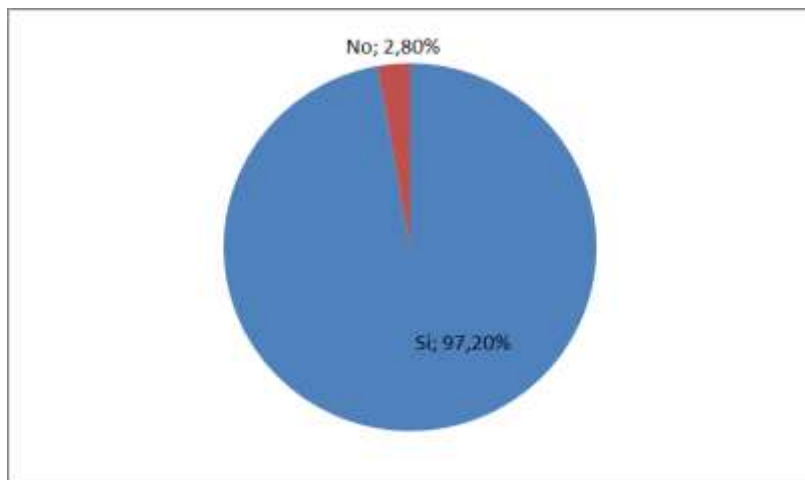

Rialp Matxicots

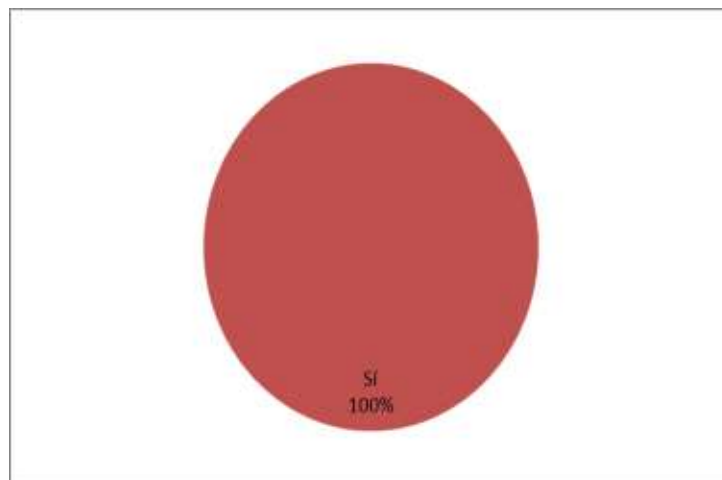

Resultats enquestes Proves Pilot

Valores positivament que l'organització de la cursa adoptés aquest codi de bones pràctiques?

Trepitja Garrotxa

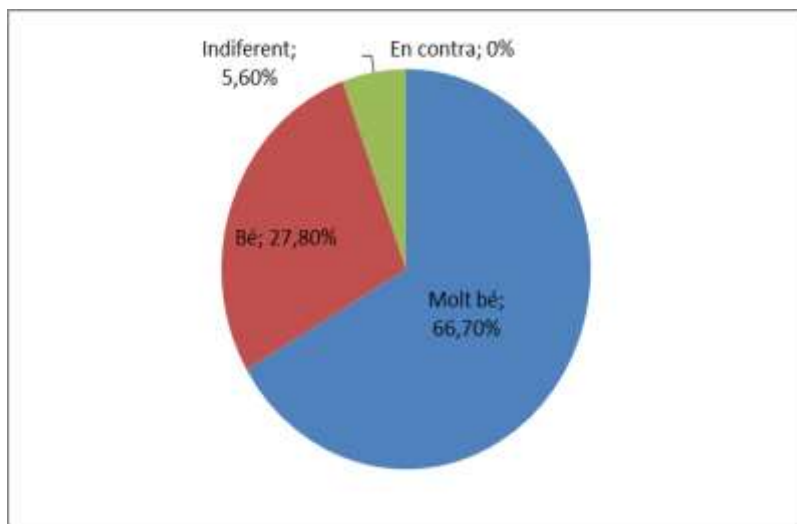

Rialp Matxicots

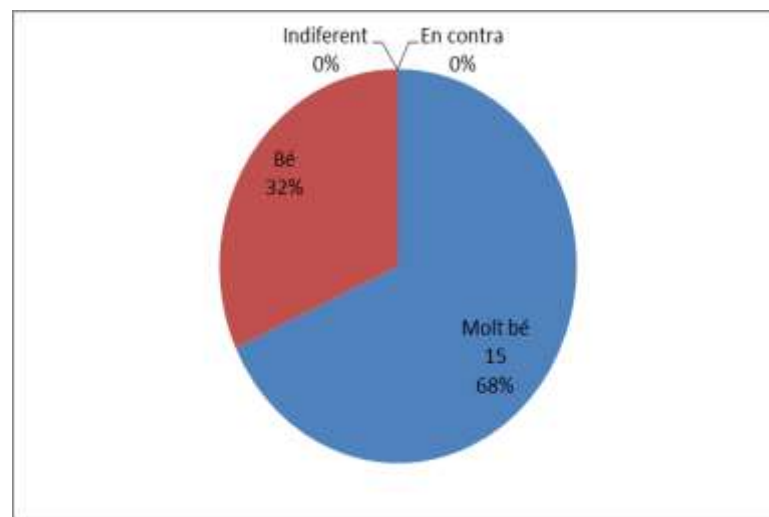

Resultats enquestes Proves Pilot

Com veuries que en el moment de la inscripció es facilités un recordatori dels valors bàsics de respecte i comportament als participants per fer la cursa amb el menor impacte possible?

Trepitja Garrotxa

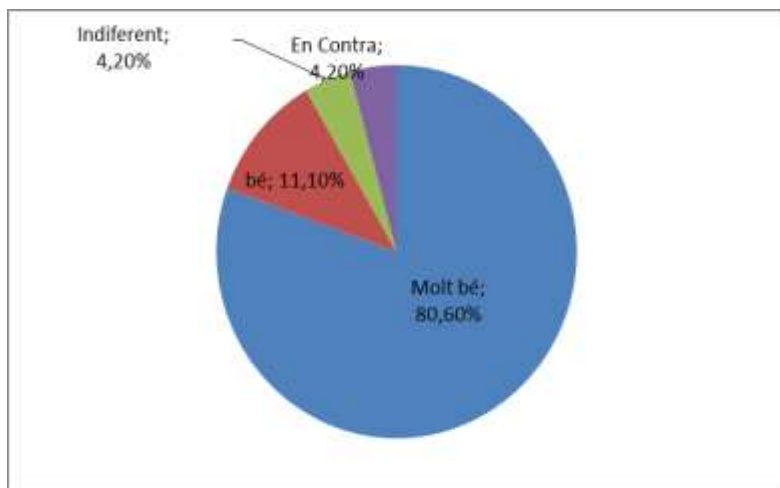

Rialp Matxicots

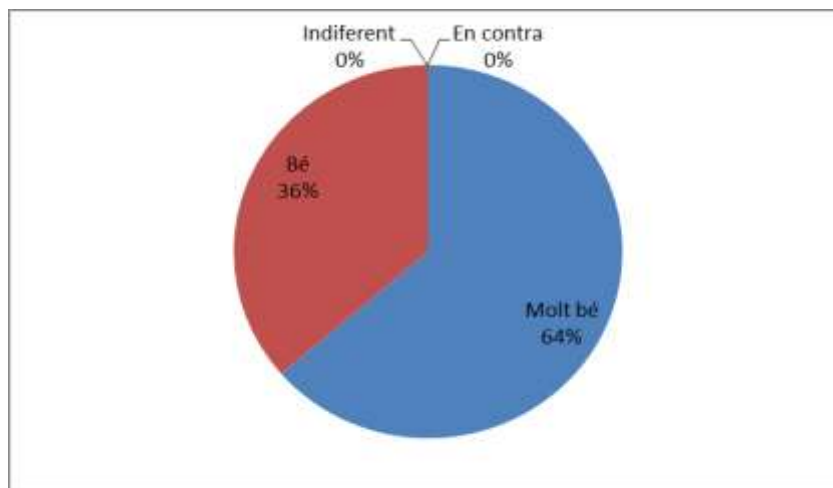

Resultats enquestes Proves Pilot

Com valoraries que una part del cost de la inscripció repercuteixi en la millora, restauració i conservació del medi?

Trepitja Garrotxa

Rialp Matxicots

GRUP DE TREBALL

CODI DE BONES PRÀCTIQUES PER L'ORGANITZACIÓ I CELEBRACIÓ DE CURSES PER MUNTANYA

Moltes gràcies per la seva atenció!

**CERCANT LA COMPATIBILITAT DE LES CURSES DE
MUNTANYA AMB LA CONSERVACIÓ DELS ESPAIS
NATURALS:
LA PROPOSTA D'UN CODI DE BONES PRÀCTIQUES**

22 de novembre de 2016

Jornades Tècniques al Castell de Montesquiu 2016

3a Jornada: "Curses i activitats físicoesportives al medi natural"